

Šiomet Lietuvos visuomenė mini Sausio 13-ąsias įvykių trisdešimtmetį. Šia proga VSMC mokiniai dalyvavo integruotame projekte “Aš – tavo laisvė”. Projekto sudėtinė dalis – mokinių laišškai, skirti žuvusiems Laisvės gynėjams ar mintys apie Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Mokiniai laiškus rašė gimtosiomis lietuvių, rusų ir lenkų kalbomis.

Aš – tavo laisvė

Labas Vidai,

Mano vardas Ugnė. Aš gimiau 2000 metais, ir apie Sausio 13-ąsias įvykius žinau tik iš pasakojimų, šaltinių, filmų. Pirmiausia noriu pasakyti ačiū. Ačiū, kad buvai drąsus, kad nebijojai ir tą naktį kovojai už mūsų laisvę. Žinok, jog Tavo ir visų kitų 13 žmonių auka buvo ne veltui. Dabar 2020 metai, ir vis dar esame laisvi. Na iš dalies, nes šiuo metu mūsų laisvė šiek tiek apribota dėl siaučiančios pandemijos, bet apie tai vėliau.

Pirmiausia labai norėčiau papasakoti, kodėl pasirinkau laišką rašyti būtent Tau.

Buvai Vilniaus 34-osios mokyklos mokinys. Aš irgi ten mokiausi, dabar ji pavadinta Sausio 13-ąsias vardu. Mokyklos fojė kabo atminimų lenta – Tau, Rolandui Jankauskui ir Ignui Šimulioniui atminti. Per kiekvieną Sausio 13-ąją prie jos yra degamos žvakutės. Tačiau negaliu nepaminėti, jog mano tėtis tave pažinojo, ir iki šiol mini tik gražiausiais žodžiais. Jis pasakojo, jog labai mėgė žaisti krepšinį, buvai komunikabilus ir tarnavai armijoje.

Sausio 13-ąsias minėjimas šiais laikais tapo tikrai svarbus, jau turintis gražias tradicijas. Nuo 2008 metų šią įsimintą dieną visose Lietuvos mokyklose 8.00 val. ryto degamos žvakutės simbolizuoja vienybę, pagerbia nukentėjusius ir žuvusius. Mokykloje, kurioje mokeisi tu, mokiniai pagerbia aukas tylos minute, rodomi tos baisios nakties vaizdai ir nuotraukos, o mokytojai arba kviestiniai svečiai dalijasi realių įvykių prisiminimais, pasakojimais, kurie tikrai sukrečia. Taip pat mane žavi neužmirštuolių akcija, kuomet žmonės jas segasi prie savo širdies norėdami pagerbti kovotojus už laisvę, o pačios neužmirštuolės pavadinime užkoduota mintis, jog kovotojai niekada nebus pamiršti. Man tai atrodo labai simboliška, prasminga, manau, jog leidžia mums, šiuolaikinei kartai, geriau suprasti bei įsivaizduoti, kas dėjos Sausio 13-ąsias naktį. Be to Karoliniškėse, visos gatvės yra pavadintos žuvusiųjų Laisvės gynėjų garbei.

Negaliu nepasidalinti mintimis, kokia Lietuva yra dabar. Taip, esame laisvi. Tačiau nemanau, jog tebesame tokie patriotiški ir vieningi, kokie buvote Jūs. Nuoširdžiai nežinau, ar šiuolaikinė karta išdrįstų taip narsiai stoti prieš tankus. Šiuo metu visiems tereikia laikytis

karantino, kadangi pasaulį yra apėmusi Covid- 19 viruso pandemija. Vieningumas čia būtų didelė vertybė, tačiau vietoje to, kad visi susiimtų ir padarytų, ko prašomi virusui sustabdyti, deja, tarp gyventojų bei valdžios nuolat kyla daugybė nepagrįstų nesutarimų, kivirčių, nepasitenkinimo ir pan., dėl ko situacija – tik blogyn. Iš kitos pusės, neseniai įvyko Laisvės kelias už Baltarusijos laisvę, tarsi antrasis Baltijos kelias, dar kartą parodęs tautos širdyse teberusenančią vienybę. Dėl to negaliu įsivaizduoti, kas būtų, jei Lietuvoje vėl susiklostytų ta pati situacija.

Rašant šį laišką man iš tiesų labai sunku rinktis žodžius. Jaudinuosi taip, lyg gyvam esant visa tai sakyčiau TAU į akis: jaučiu daugybę emocijų, bet labiausiai – pagarbą, kurios niekaip neišreikšiu žodžiais. Aš esu mačiusi dokumentinį filmą, kuriame kalbėjo TAVO klasiokai, žmona, mačiau vaizdus ir girdėjau TAVO istoriją. TAU tebuvo 25 metai, ir TU išėjai mirti, kad kiti, mes, gyventume geriau!

Nors TAVĖS nebėra, tačiau TU esi gyvas žmonių atmintyje, pasakojimuose, širdyse ir istorijoje, kurie eina ir, manau, eis iš kartos į kartą. Norėčiau, kad patirtum tą tikrąjį pasididžiavimą, pagarbą ir dėkingumą TAU, kuriuos jaučia kiekvienas lietuvis. Žinok, jog TAVOJI auka buvo ne veltui ir dar kartą sakau – AČIŪ!

Ačiū už laisvę ir TAVO drąsą!

Su pagarba

Ugnė

* * *

Narsusis drauge,

Nežinia, ar gausi mano laišką, bet gal paštininkas, pristatys?

Iš tiesų norėjau pasakyti: AČIŪ!

Už laisvą šalį, kurią turime, AČIŪ!

Už laisvą mintį, žodį, širdį laisvą: TAU – AČIŪ!

Ačiū už tai, kad tą dieną stojai ginti Laisvės. Mūsų Laisvės. Mūsų tautos.

Gal jau ir įgrisau su savo dėkojimais. Tačiau norėčiau, kad suprastum, jog tikrai visi esam TAU „žiauriai“ dėkingi už tai, ką turime ir už tai, kur gyvename.

Užteks sentimentų, bet norėčiau paklausti, kaip Tau dabar atrodo mūsų Lietuva? Kaip manai, ar tikslinga kryptimi judam, ar ten mus vėjas neša, o gal ne ten?

Aš manau, kad viskas čia ne taip blogai. Iš tiesų, jaunų žmonių tarpe vis dažniau pamatau šypsena, nes auganti karta atrado tikrąjį savo turtą – gimtinę – ir brangina ją, žinodami, kaip iš tikrųjų verta džiaugtis ir didžiutis savo Tėvynės ir tautos Laisve.

Tikrai pažįstu ne vieną grįžusį paklydėlį, pats esu iš jų tarpo. Pasirodo, viskas čia įdomu, labai miela ir artima – juk tai Lietuva!

AŠ ESU TAVO LAISVĖ. Aš ir dar keli milijonai lietuvių esame TU, TAVO LAISVĖ ir TAVO LIETUVA.

Sudie, amžinasis didvyri...

Pagarbiai

IV F klasės. mokinys D. K.

* * *

Vilnius, Lietuva

2020.12.19

Aš - Tavo laisvė

Gerbiamieji Laisvės gynėjai,

Sparčiai artėjant įsimintinos Lietuvos istorijoje ypatingų tautos herojų žygdarbio minėjimo datai norėjau parašyti JUMS laišką, atskleidžiantį savo dėkingumą už atkovotą Tėvynės ir tautos laisvę, dėl kurios prieš 30 metų garbingai paaukojote savo gyvybę. Tikiuosi, kad ilsėsitės amžinoje ramybėje žinodami, kad jūsų pasiaukojimas yra svarbiausia priežastis, jog galiu kalbėti, rašyti ir mokytis lietuviškai išsaugodamas Lietuvos kultūros pamatus.

Visų pirma, noriu jums papasakoti apie savąjį, iš vaikystės atėjusį Lietuvos laisvės pojūtį. Lankydamas liaudies šokių būrelį išmokau pažinti senąją lietuvišką kultūrą, kurioje džiaugsmingais judesiais mokėmės išreikšti savo protėvių tradicijas. Vėliau, keliaudamas po įvairias Europos šalis su šiuo būreliu skleidžiau tikrą lietuvišką dvasią kitose šalyse, norėdamas

pagarsinti ir pašlovinti Lietuvos vardą. Dainuodamas lietuviškame chore „Bruknelės“ Dainų dainelės konkurse išsčiau jūsų pasiaukojimą per itin emociingas lietuviškas dainas, sukurtas jums atminti. Visada jaučiau, kad laisvė, kuri man buvo suteikta nuo gimimo, yra privilegija, kurios, deja, jums neteko patirti, bet pasirūpinote, kad tai galėčiau patirti aš ir mano karta.

Visų antra, noriu jums papasakoti apie vykstančius renginius, skirtus pagerbti didžios kovos veiksmus. Kiekvienais metais giedodami laisvos Lietuvos himną su pasididžiavimu prisimename jūsų garbingą auką vardan tautos Laisvės ir gerovės. Per jūsų žūties metines tėvai, seneliai pasakoja jaunimui buvusias tvarkas esant Sovietų Sąjungoje ir kaip gerai dabar mes gyvename, išsikovojus tikrąją laisvę. Jus atmins amžinai, karta po kartos, ir dėkos už gyvenimą laisvoje, teisingoje ir augančioje Lietuvoje.

Prieš atsisveikinant noriu pridurti, jog žmogui paaukoti gyvybę už kilnius tautos tikslus – tikrasis pasišventimas. Pasiaukodami sausio 13-ąją Jūs pažadinote tikrąją lietuvių sielą ir taip pasirūpinote būsimų kartų gerove, nes dovanojote vidinę laisvę. Ačiū jums už tai: už galimybę išeiti į gatvę ir būti laisvam kaip oras, kuriuo kvėpuoju...

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE!

Vaidas, IV F kl.

* * *

Aš -Tavo laisvė

Pirma noriu Jums tarti ačiū už tai, kad gimiau laisvoje Lietuvoje. Ačiū, kad turiu laisvą mintį, laisvą pasirinkimą, o svarbiausia – tikrą lietuvišką žodį, dėl kurio nesu baudžiama. Aš didžiuojuosi, kad mes, lietuviai, tada buvome tokie vieningi. Net nežinodami, ar tikrai pasiseks, atkakliai kovojome dėl laisvės, neįsileisdami blogų minčių į galvas.

Aš tik galiu įsivaizduoti, kaip buvo baisu atsilaikyti prieš tą karinę jėgą. Jūs esat tikrieji mūsų didvyriai! Ar jūs tada tikėjotės, kad tapsite herojais, kurie padovanos ateities kartoms Laisvę? Labai gaila VISŲ, kurie TADA ŽUVOTE. Dabar, kiekvienų metų Sausio 13-ąją, mes kartojame ir kartojame JŪSŲ vardus ir pavardes, pagerbdami tylos minute. Nes JŪS to nusipelnėte!

Iš tiesų darosi liūdna, kai jauni žmonės emigruoja, kaimynai pykstasi ar kažkas

nepasidalina turto. Noriu jiems pasakyti: „Atsipeikėkit!“ Mes, lietuviai, turime būti vieningi, vieni kitus užjaučiantys! Ir velniop turtus! Džiaukimės, kad esame iš Lietuvos, kad turime gražią gimtąją kalbą, kad turime savus papročius ir esame laisvi. Sausio 13-ąją pasitinkame prie laužo, prisimindami, kas buvo 1991 metais. Šis mūsų rytas – su dainomis, gražiais žodžiais, Tylos minute.

Man baisu ir pagalvoti, tiksliau nenoriu nė įsivaizduoti, kaip TADA viskas vyko...

Nesvarbu, ar aš būsiu toli, ar aš būsiu čia, Lietuva visada bus mano širdyje. Iš šios dienos minėjimo man įstrigo žodžiai: „Tas, kuris nemyli laisvės ir tiesos, gali būti galingu žmogumi, bet didžiu netaps niekad“. Laisvė. Kas tai? Tai nebuvimas apribojimų, tai galėjimas nevaržomai reikšti savo nuomonę, tai turėjimas valios daryti, ką nori. Ar aš visa tai turiu? Aš galiu laisvai kalbėti su draugais, su tėvais, mokytojais. Galiu turėti savo nuomonę, nors ji skiriasi nuo kitų. Netgi galiu laisvai naršyti internete ir susirasti bet kokią informaciją, nors teko girdėti, kad yra šalių, kuriose to padaryti neįmanoma. Pati didžiausia bausmė žmogui – laisvės atėmimas. Netekti laisvės – tai netekti galimybės augti ir tobulėti

Žmonių savanoriškas susitelkimas, tautos vienybė, meilė Tėvynei, artimui, įrodė, kad grėsmingas priešas nublanksta prieš tikėjimą šviesiu rytojumi. Ačiū Tau už laisvę, už laisvus žodžius! Ačiū, kad galiu drąsiai sakyti žodį laisvė.

Dovilė, 4 G klasė

** * **

Я – твоя свобода

Я рада, что родилась в такой маленькой, но очень красивой стране как Литва. Мне в ней нравится обилие лесов, рек и озер. И мне приятно, что даже приезжающие с других стран люди хорошо отзываются о ней, а порой восхищаются ею.

В старом городе Вильнюсе можно увидеть немало туристов из Польши, Германии, Скандинавии, Соединенных Штатов Америки, и даже из Азии, которые восхищаются нашей архитектурой, фольклором и национальной кухней.

Я горжусь, что в Литве всегда были хорошие дороги, развито сельское хозяйство, во всех крупных городах есть заводы и фабрики.

Особенно поднялось настроение у людей с восстановлением независимости, и когда Литва смогла стать полноценным членом Европейского союза. Мы получили

возможность ездить свободно в другие страны, без оформления всевозможных виз и документов. Для всех жителей, особенно для молодежи, это было очень большим сюрпризом. У многих из нас появилась возможность посещать любую Европейскую страну, а также и весь западный мир как-будто распахнул двери для туризма, и не только. Любой гражданин Литовской республики в соответствии с установленными правилами ЕС имел свободу передвижения и жизни в любой стране Европейского Союза. О чём раньше мы даже и не мечтали.

Путешествуя по странам Европы, я не только наслаждалась экзотикой, архитектурой, а также знакомилась с культурой других народов, их национальной кухней, обычаями. Все это необычайно интересно и познавательно.

Но я безмерно гордилась своим государством, что у Литвы тоже есть своя славная история.

Литва в средние века добилась значительных успехов в государственном строительстве, путем мирных переговоров, а порой и десятилетиями воюя с неугомонными соседями. Литва создала Великое Княжество Литовское, в которое в своем пике, кроме Литвы, вошли часть Польши и нынешней Республики Беларусь, Латвия, а также большая часть такого крупного государства, как Киевская Русь и Россия. Это были годы расцвета литовской культуры и государственности, чем по-настоящему и по достоинству гордится литовский народ.

Литва одна из первых восстала против Советской власти. Отстояв и получив независимость, люди Литвы обрели второе дыхание в борьбе за свою свободу и с новыми силами взялись за созидательный труд.

Тем лучше и легче им это удавалось, когда они вошли в дружескую семью европейских народов, присоединившись к одной из самых развитых мировых цивилизаций - европейской.

Jelena, 4 D kl.

* * *

Я – твоя свобода

Во все времена свобода ценится превыше всего. Люди боролись и отдавали свои жизни лишь бы быть свободными. Мне очень повезло, что я живу в свободной Литве. Как гражданин свободной страны я имею гражданские права и право выбора. Участвую в политической жизни своей страны. Мой голос имеет значение. У меня есть возможность развиваться как личность и путешествовать по всему миру. Конечно, надо нести ответственность и разумно распоряжаться своей свободой, ведь она очень дорого досталась нашему народу. Я ценю и дорожу ею и надеюсь что наша Литва будет всегда свободной и демократичной страной !

Tatjana, IV D kl.

** * **

Co dla mnie znaczy wolność?

Niewątpliwie większość ludzi by się zgodziło, że wolność jest ludziom potrzebna nie mniej niż jest im potrzebny tlen. Więc co to dokładnie jest – wolność? Zwykle mówiąc nie istnieje uniwersalne i obiektywne znaczenie wolności. Jest to coś, co składa się z wielu części, niczym puzzle. Pojedyncze części niczego nie są warte, ale złożone tworzą pełny obraz.

Pierwszą, i myślę fundamentalną częścią wolności, jest liberalizacja, czyli przyjmowanie postawy tolerancyjnej wobec poglądów lub czynów innych ludzi, bez względu na to, czy uznaje się je za słuszne. W tym też kryje się szeroka swoboda bycia sobą. Gdy możemy odróżnić cudze oczekiwania od tych, co są indywidualne, rozwijamy własny potencjał. Wybitny psychiatra, psycholog i „nowoczesny Szaman Karla Junga powiedział: „Nie porównuj, nie mierz. Żaden inny sposób nie jest taki jak Twój. Wszystkie inne sposoby zwodzą i kuszą. Musisz wypełnić drogę, która jest w tobie. Moc i zdolność uwolnić się od narzucanych skuszeń cudzych ścieżek, i sięgnąć po tą co jest twoja“.

Następnie, elementem rudymenarnym ludzkości jest sztuka, słowo i dzieło. Filozofowie przez długie lata wieczności głosili, iż jedyną rzeczą nadającą ludziom sens jest wytwarzanie i oszacowanie przeróżnych dzieł sztuki. Słowa filozofów takich jak F. Nietzsche czy F. Mainlander, krzyżących w sprzeczności nihilistycznej otchłani, twierdzili, że jedyną ucieczką przed zagładą

ciemności jest sztuka. Więc musimy przyznać, że groza cenzury, brak wolności sztuki i dzieła jest niczym jak gilotyna nad karkami ludzkości, która odurzy i oszołomi nasz byt, a w tym też naszą wolność.

Ostatecznie ważną do naświetlenia sprawą jest wolność wyboru duchowości i światopoglądów. Według mnie, arbitralne narzucanie standaryzowanych ideologii, można porównać do zamykania zwierza w czterech ścianach i przekonać, że tylko jeden jest kolor w świecie. Aczkolwiek jest to ogromnie subiektywny aspekt życia człowieka, który musi być eksplorowany sam na sam.

Uogólniając moje stwierdzenia, mogę zrobić wniosek, że wolność nie jest czymś, co się da zwykle opisać jednym zdaniem czy też określić jednym słowem. Każdy człowiek ma indywidualny pogląd, co mu oznacza wolność. Jednak większość ludzi by się zgodziło, że brak wolności jest grzechem kardynalnym, udusi to co jest w nas ludzkie i zostawi niczym puste muszle.

Stanisław, IV C kl.

* * *